

POSTANOWIENIE

18 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 18 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.R.

z udziałem W.C.

o rozgraniczenie,

na skutek skargi kasacyjnej W.C.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 8 lutego 2024 r., II Ca 1608/22,

1) odrzuca skargę kasacyjną w zakresie, w jakim została skierowana przeciwko punktowi II zaskarżonego orzeczenia oraz punktowi IV zaskarżonego orzeczenia w części, w której Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił w nim wniosek o zasądzenie na rzecz J.R. kosztów postępowania apelacyjnego;

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił w punkcie I – uwzględniając w części apelację wnioskodawcy J.R. – postanowienie Sądu Rejonowego w Rykach z 19 października 2022 r., w którym dokonano we

wskazany bliżej sposób rozgraniczenia między nieruchomościami wnioskodawcy i uczestnika. W punkcie II Sąd Okręgowy oddalił apelację J.R. w pozostałej części, a w punkcie III oddalił apelację uczestnika W.C. Natomiast w punkcie IV Sąd Okręgowy oddalił wnioski J.R. i W.C. o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, a w punkcie V nakazał ściąganie od uczestników na rzecz Skarbu Państwa odpowiednich kwot związanych z wydatkami w postępowaniu apelacyjnym.

Uczestnik W.C. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego, zaskarżając je w całości. Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Zdaniem skarżącego Sąd Najwyższy powinien udzielić odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy możliwe jest ustalenie granic w oparciu o stan prawny, jeżeli dane w ewidencji gruntów nie były kompletne, a pomiar granic na liniach pomiarowych został wykonany bez dowiązania do osnowy geodezyjnej, a obecnie geodeta podjął próbę odtworzenia tych danych przy wykorzystaniu śladów granicznych na działkach sąsiednich?
2. Czy możliwe jest ustalenie granic w oparciu o stan prawny przy ustaleniu, że dane ujęte w ewidencji gruntów stanowią stan prawny, podczas gdy dla istnienia i rozmiaru praw własności do nieruchomości irrelewantne są dane w ewidencji gruntów?
3. Jakie kryteria oraz dowody mają stanowić o możliwości uwzględnienia zarzutu zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu i czy konieczne jest wskazywanie przez uczestnika daty upływu terminu zasiedzenia?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (zob.m.in. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108; postanowienia SN: z 25 lutego 2015 r., V CSK

450/14; z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 484/20, i z 31 stycznia 2022 r., I CSK 1578/22). Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie, w jakim Sąd oddalił częściowo apelację wnioskodawcy J.R. (punkt II) oraz oddalił wniosek wnioskodawcy J.R. o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, jest korzystne dla uczestnika. Nie przysługuje mu w tym zakresie interes prawny w zaskarżeniu, co powoduje częściowe odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

W pozostałym zakresie należy wskazać, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne wymaga sformułowania problemu prawnego i wykazania, że ma on precedensowy charakter oraz znaczenie dla rozwoju prawa, co oznacza także znaczenie dla rozstrzygnięcia potencjalnych innych spraw. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą (zob. m.in. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, i z 6 lutego 2026 r., I CSK 719/25).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie spełniają tych przesłanek, co wynika z kilku przyczyn.

Po pierwsze, dwa z pierwszych zagadnień prawnych zostały sformułowane w sposób kazuistyczny, niezrozumiały bez szczegółowej analizy stanu faktycznego niniejszej sprawy i linii rozumowania przyjętej przez Sąd drugiej instancji. Wyklucza to, by wypowiedź Sądu Najwyższego w tym zakresie mogła mieć znaczenie dla innych spraw.

Po drugie, formułując dwa pierwsze zagadnienia, skarżący w istocie kwestionuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji, w tym w szczególności ustalenie, zgodnie z którym odzwierciedleniem stanu posiadania graniczących ze sobą nieruchomości, jaki istniał 4 listopada 1971 r., jest wariant rozgraniczenia przyjęty ostatecznie w zaskarżonym orzeczeniu (wariant II z opinii biegłego). Wbrew sugestiom zawartym w treści przedstawionych pytań wniosek taki został przyjęty nie tylko na podstawie danych z ewidencji gruntów – uzasadnia go szczegółowy wywód zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. W związku z tym należy wskazać, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, natomiast zgodnie z art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c. Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Po trzecie, w ramach ostatniego ze sformułowanych pytań skarżący w istocie nie przedstawia zagadnienia prawnego, lecz usiłuje uzyskać wyjaśnienie, w jaki sposób powinien wykazać zasiedzenie przygranicznego pasa gruntu. Udzielanie takich instrukcji nie jest rolą Sądu Najwyższego.

Po czwarte, określanie konkretnej daty zasiedzenia przez uczestnika postępowania powołującego się na zasiedzenie w postępowaniu o rozgraniczenie nie musi być konieczne, jeżeli jasne jest, że zasiedzenie rzeczywiście nastąpiło przed wydaniem postanowienia rozgraniczeniowego. Stwierdzona przez Sąd drugiej instancji niemożliwość ustalenia ewentualnego początku biegu zasiedzenia z oczywistego powodu uniemożliwia również stwierdzenie, że do zasiedzenia w tym czasie doszło.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Marcin Krajewski

(E.M.)

[a.ł]